

Dosarul nr. 5r-528/2024
PIGD: 4-24015011-12-5r-07022024

HOTĂRÂRE
în numele Legii

23 septembrie 2024

mun.

Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)

Instanța de judecată în componența:

Președintele ședinței, judecător

Grefier

Cușcă Liliana

Dmitriev Victor și Guțu Loredana

cu participarea:

reprezentantului Comisiei Electorale Centrale

Burbulea Ion

în lipsa:

făptuitorului

Filipov Vasili

examinând în ședință de judecată publică contestația depusă de către petiționarul Filipov Vasili, născut la *****, IDNP: *****, domiciliat în *****, împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria CEC 01 nr. 000016 din 03 ianuarie 2024 și deciziei de sancționare din aceeași dată în baza art. 48³ alin. (1) Cod contravențional,

A C O N S T A T A T:

1. La 03 ianuarie 2024, de către agentul constatator Postica Pavel, vicepreședinte al Comisiei Electorale Centrale, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție seria CEC 01 nr. 000016, în privința cet. Filipov Vasili, prin care a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzută de art. 48³ alin. (1) Cod contravențional.

2. Potrivit deciziei de sancționare inclusă în procesul-verbal cu privire la contravenție seria CEC 01 nr. 000016 din 03 ianuarie 2024, Filipov Vasili a fost sancționat în baza art. 48³ alin. (1) Cod contravențional, la pedeapsă sub formă de amendă în cuantum de 30 unități convenționale, echivalentul a 1500 lei.

3. Considerând că procesul-verbal este susceptibil de a fi lovit de nulitate, petiționarul Filipov Vasili, la 01 februarie 2024, a depus contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria CEC 01 nr. 000016 din 03 ianuarie 2024 și deciziei agentului constatator din aceeași dată în baza art. 48³ alin. (1) Cod contravențional.

În susținerea contestației a indicat că, la data 03 ianuarie 2024 de către agentul constatator a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție și emisă decizia asupra cauzei contravenționale, potrivit căreia s-a decis aplicarea sancțiunii sub formă de amendă în mărime de 30 u.c. (1500 lei). Potrivit agentului constatator, contravenția constă în faptul că cet. Filipov Vasili ***** la data de 04.05.2023, contrar prevederilor art. 57 alin. (4) subpct. 1 lit. e) Cod electoral nr. 325/2022, a efectuat o donație în numerar de 25000 lei în favoarea candidatei *****

Astfel, se consideră că a fost depășit plafonul donațiilor în numerar cu 13300 lei.

Agentul constatatator a indicat că au fost ignorate prevederile art. 57 al Codului electoral iar fapta contravențională este sancționată potrivit art. 48³ alin. (1) Cod contravențional.

A menționat că nu este de acord cu procesul-verbal și decizia de sancționare, considerând că a fost adoptată contrar prevederilor legale și în contradicție totală cu circumstanțele de fapt.

Totodată, a menționat că, nu a avut posibilitatea să fie prezent în acest proces contravențional, din motiv că citația nu i-a fost înmănată personal, respectiv agentul constatatator nu i-a asigurat dreptul la apărare, dreptul de a cunoaște drepturile și obligațiile sale, dreptul de a obiecta, etc.

A menționat că, Codul contravențional este lege a Republicii Moldova care cuprinde norme de drept ce stabilesc principiile și dispozițiile generale și speciale în materie contravențională, determină faptele ce constituie contravenții și prevede procesul contravențional și sancțiunile contravenționale.

A făcut referire la prevederile art. 5 și art. 9 Cod contravențional, indicând că a fost sancționat potrivit deciziei agentului constatatator pentru o faptă care nu a fost constatată și pe care nu a comis-o. Temei de încetare a procesului contravențional constituie inexistența faptului contravenției, potrivit lit. a) alin. (1) art. 441 Cod contravențional.

A făcut referire la prevederile art. 374 Cod contravențional, menționând că, agentul constatatator, care potrivit dispozițiilor legale enunțate, era obligat să desfășoare toate acțiunile pentru constatarea faptei contravenționale, întocmind în acest sens un proces verbal cu privire la contravenție, în care trebuia să individualizeze inclusiv fapta și pedeapsa, s-a limitat doar la o întocmire formală a procesului-verbal cu emiterea deciziei asupra cauzei contravenționale.

Cu referire la probatoriul acumulat, a menționat că, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție se menționează că a donat mijloace financiare peste plafonul legal admisibil, informații obținute în baza raportului privind gestiunea financiară ridicat de la Comisia Electorală Centrală a UTA Găgăuzia. În afară de informațiile din raportul financiar și propriile interpretări ale cadrului legal, agentul constatatator nu a administrat alte probe concludente care ar demonstra vinovăția în acest caz. De exemplu, nu a fost audiat contravenientul, nu au fost audiați membrii Comisiei Electorale Centrale a UTA Găgăuzia care nu au constatat careva încălcări la gestiunea financiară. A fost ignorată în totalitate Decizia Curții de Apel Comrat prin care au fost confirmate alegerile și *validat mandatul de Guvernator al UTA Găgăuziei (act judecătoresc care a examinat și s-a expus asupra pretinselor încălcări financiare)* etc. Această omisiune ridică dubii referitoare la respectarea la speță a prevederilor art. 425 și 442 alin. (1) Cod contravențional, ori în situația respectivă este dificil de stabilit care a fost materialul probator pe care l-a utilizat agentul constatatator la formularea concluziilor cu privire la faptele indicate în procesul-verbal contravențional. A menționat că omisiunea enunțată de rând cu celelalte enunțate, apreciate în ansamblul lor sunt în măsură să afecteze echitatea procedurii în cauza dată.

A menționat că, agentul constatatator consideră că în privința alegerilor din UTA Găgăuzia care au avut loc pe data de 30 aprilie 2023 (alegerile Bașcanului) urma să fie aplicat Codul electoral al Republicii Moldova nr. 325/2022 intrat în vigoare abia la 1 ianuarie 2023.

Agentul constatatator consideră că prevederile codului se aplică pe întreg teritoriul RM, inclusiv la capitolul gestiune financiară. Această concluzie este total greșită iar agentul

constatator a interpretat și a aplicat cadrul legal în contradicție cu prevederile constituționale și contrar aceluiași Cod electoral la care face referire.

A indicat că, potrivit art. 11 din Constituția RM: (1) Găgăuzia este o unitate teritorială autonomă cu un statut special care, fiind o formă de autodeterminare a găgăuzilor, este parte integrantă și inalienabilă a Republicii Moldova și soluționează de sine stătător, în limitele competenței sale, potrivit prevederilor Constituției Republicii Moldova, în interesul întregii populații, problemele cu caracter politic, economic și cultural. (3) În unitatea teritorială autonomă Găgăuzia activează organe reprezentative și executive potrivit legii. Statutul juridic special al UTA Găgăuzia este reglementat de legea nr. 344/1994 care este lege specială. Art. 2 din lege prevede expres că - Găgăuzia este administrată în temeiul Constituției Republicii Moldova, prezentei legi și altor legi ale Republicii Moldova (cu excepțiile prevăzute de prezenta lege), Regulamentului Găgăuziei și actelor normative ale Adunării populare (Hale Toplușu) a Găgăuziei, care nu vin în contradicție cu Constituția și legislația Republicii Moldova. Art. 7 - Autoritatea reprezentativă a Găgăuziei este Adunarea Populară, investită cu dreptul de a adopta acte normative, în limitele competenței sale. Adunarea Populară a Găgăuziei are așa competențe (art. 12) precum: c) stabilirea modului de organizare și de activitate a autorităților administrației publice locale ale Găgăuziei și a asociațiilor de cetățeni, cu excepția partidelor și altor organizații social-politice; d) fixarea, organizarea și efectuarea alegerilor de deputați în Adunarea Populară și aprobarea componenței Comisiei Electorale Centrale pentru efectuarea alegerilor; fixarea alegerilor în autoritățile administrației publice locale din Găgăuzia; e) efectuarea referendumului local în problemele ce țin de competența Găgăuziei.

Art. 14. (1) Guvernatorul (Bașcanul) este persoana oficială supremă a Găgăuziei. Lui i se subordonează toate autoritățile administrației publice ale Găgăuziei (2) Guvernatorul Găgăuziei este ales prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat pentru un mandat de 4 ani, pe bază alternativă. Art. 244 din Codul electoral nr. 325/2022 prevede expres că: (1) Prezentul cod intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2023, cu excepția prevederilor referitoare la alegerile regionale, care vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2024.

Astfel, a indicat că, agentul constatator a ignorat în totalitate aceste prevederi care menționează expres că alegerile regionale, adică alegerile organizate în UTA Găgăuzia nu sunt reglementate de prevederile prezentului cod până la 1 ianuarie 2024. Invocând că tot ce ține de organizarea alegerilor regionale, adică alegerile din UTA Găgăuzia, toate aceste prevederi sunt prevăzute în legislația locală a UTA Găgăuzia reieșind din prevederile art. 11 din Constituție și Legea nr. 344/1994.

Astfel, potrivit art. 63 al Codului (Regulamentului) Găgăuziei - lege supremă a autonomiei, al UTA Găgăuzia nr. 60-XXVII/V din 31 iulie 2015, aprobat de Adunarea Găgăuziei, alegerile la funcția de Bașcan al UTA Găgăuzia s-au desfășurat luând act de hotărârea Adunării Populare a Găgăuziei și în corespundere anume cu Codul electoral al Găgăuziei. Codul electoral al RM nu poate fi aplicat în acest caz, fapt confirmat expres de art. 244 menționat supra. Astfel prevederile art. 37 al Codului electoral al Găgăuziei, precum și regulamentele interne ale CEC-ului din Găgăuzei nu prevăd astfel de restricții și plafoane ale donațiilor precum sunt indicate în procesul-verbal contestat.

A menționat că, potrivit pct. 5 din Regulamentul CEC al Găgăuziei aprobat prin hotărârea nr. 29/8 din 24 septembrie 2016 cu modificările din 9 martie 2023, plafonul maxim pentru donații din partea persoanelor fizice constituie 6 salarii medii pe economie.

În privința acestor presupuse încălcări a fost sesizată Comisia electorală Centrală a Găgăuziei care nu a constatat devieri de la cadrul normativ local și a reiterat faptul că prevederile legislației electorale naționale nu sunt aplicabile scrutinului dat. Mai mult ca atât, în procesul confirmării și validării mandatului de Bașcan al UTA Găgăuzia problema presupuselor încălcări financiare cu depășirea plafonului au fost examinate și de către instanța judecătorească. Astfel, prin Hotărârea Curții de Apel Comrat din 22 mai 2023 (Dosar nr. 3-16/2023 PIGD 2-23070379-06-3-16052023-1) au fost confirmate rezultatele alegerilor și validat mandatul Guvernatorului iar alegațiile de încălcări financiare au fost respinse de către instanță din aceleași motive - inaplicabilitatea legislației naționale la scrutinul local respectiv. Deci, suntem în fața unui lucru judecat, definitiv și irevocabil, care nu mai poate fi contestat.

Astfel, constată faptul că agentul constatat, abuziv și cu rea-credință a aplicat norme legale inadmisibil acestui caz, a ignorat prevederile imperative ale Constituției, legislației speciale cu privire la statutul juridic special a UTA Găgăuzia și prevederile art. 244 din Codul electoral nr. 325/2022.

Consideră că agentul constatat a întocmit procesul-verbal cu grave erori. Ne fiind prezenți indici calificativi ale elementelor constitutive ale contravenției prevăzute de art. 365⁵ Cod contravențional.

A indicat că, la examinarea acestui caz nu a avut posibilitate să se apere efectiv de acuzațiile absurde și false ale agentului constatat. Menționând că, în prezenta speță agentul constatat a interpretat eronat prevederile legii, a aplicat o lege inadmisibilă și nu a stabilit corect contextul și circumstanțele cazului.

A făcut referire la prevederile art. art. 5, 10, 375, 440 Cod contravențional, indicând că, în ordinea celor menționate, reține că existența faptei contravenționale și comiterea acesteia cu vinovăție de către persoana specificată în procesul-verbal contravențional, trebuie să fie demonstrate potrivit principiului dincolo de orice dubiu rezonabil. Constatând că în speță, prezumția de nevinovăție de care se bucură acuzatul contravențional în acest caz nu a fost răsturnată.

A menționat suplimentar la cele invocate că nu a fost audiat de către agentul constatat pe marginea acuzației ce i se aduce. Nu a avut posibilitate să se prezinte cu un apărător pentru a fi asigurat un proces echitabil și garantat dreptul la apărare.

Potrivit art. 461 alin. (1) Cod contravențional în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată unul din temeiurile prevăzute la art. 441 sau 445 alin. (1), instanța de judecată încetează procesul contravențional.

Din motivele expuse în contestație, deoarece în speță procesul verbal cu privire la contravenție este lovit de nulitate absolută, dar și în lipsa unor probe care să demonstreze potrivit principiului dincolo de orice dubiu rezonabil, persistența la speță a faptei contravenționale și a comiterii ei de către acuzatul contravențional, prezumția de nevinovăție nu a fost răsturnată, ajunge la concluzia că procesul contravențional urmează a fi încetat, în legătură cu nulitatea acestuia și anulată decizia de sancționare din motiv că nu este întrunită fapta contravenției. În cazul în care acest proces-verbal și această decizie de sancționare, întocmită cu grave încălcări de formă și de fapt, va rămâne în vigoare, acest lucru va însemna un grav abuz și o încălcare a prevederilor internaționale prevăzute supra cu toate consecințele viitoare de condamnare a Republicii Moldova.

În concluzie constată că agentul constatat eronat a interpretat și încadrat juridic acțiunile sale, nu a existat nicio acțiune de finanțare ilegală a campaniei electorale, nu au

fost respectate drepturile procedurale, nu au fost explicate drepturile, nu a fost asigurat dreptul la apărare, agentul constator a aplicat o normă materială total greșită și a interpretat eronat și abuziv prevederile legale aplicate acestei spețe, nu a fost demonstrată vinovăția persoanei, prin aplicarea sancțiunii este grav încălcat dreptul la libera exprimare și alegeri libere, păstrarea acestei sancțiuni va însemna un grav abuz și o iminentă condamnare a țării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Astfel, a solicitat admiterea contestației, anularea procesului-verbal cu privire la contravenție din data de 03 ianuarie 2024 și decizia cu privire la sancționare, încetarea procesului contravențional în legătură cu nulitatea procesului-verbal și a deciziei de sancționare cât și din motiv că lipsește fapta contravențională.

4. Instanța evidențiază că, verificând respectarea termenului depunerii contestației de către Filipov Vasili, instanța de judecată fixează că, aceasta este depusă în decursul a 15 zile de la data aducerii la cunoștință a deciziei asupra cauzei contravenționale, or din procesul-verbal cu privire la contravenție rezultă că acesta a fost întocmit în lipsa contravenientului sau reprezentantului contravenientului, iar în asemenea situație prevederile art. 448 alin. (1) din Codul contravențional, fiind respectate.

5. Reprezentantul agentului constator, Burbulea Ion, fiind prezent în ședința de judecată, a susținut că, agentul constator a acționat conform normelor legii, sub aspect legal și procedural. S-a informat contravenientul despre drepturile și obligațiile acestuia. Conform jurisprudenței CEDO care stipulează că în cazul în care un participant la proces cunoaște despre desfășurarea în privința sa a unui proces trebuie să se informeze cu privire la aceasta, în caz contrar, examinarea în lipsa acestuia nu constituie o încălcare. Agentul constator a examinat cauza în baza probatorului acumulat legal. Filipov Vasili a făcut o donație în numerar și trebuia să se conformeze codului electoral. Contestația nu prezintă nici o probă concludentă și pertinentă, iar din aceste motive urmează a fi respinsă.

6. În ședința de judecată petiționarul Filipov Vasili, fiind citat legal despre locul, data și ora examinării cauzei contravenționale, nu s-a prezentat, nu a comunicat motivele neprezentării și nu a solicitat examinarea cauzei în lipsă. Astfel, în conformitate cu prevederile art. 455 alin. (3) Cod contravențional, instanța a considerat posibilă examinarea cauzei în absența acestuia, cu remiterea copiei de pe hotărâre.

7. De asemenea, instanța menționează că în partea ce ține de citarea tuturor participanților, este pertinentă și jurisprudența CtEDO, care în cauza *Ponomariov împotriva Ucrainei* a evidențiat că ține de obligația părților de a se interesa, la intervale rezonabile, de stadiul procesului de care ele au cunoștință, iar mai mult, Curtea reamintește că un stat nu poate fi considerat răspunzător atunci când o parte, citată legal și informată despre obiectul cauzei, renunță, în mod expres, la dreptul de a se prezenta în instanță și de a se apăra (cauza *Poitrimol împotriva Franței*, hotărârea din 23 noiembrie 1993, § 31), or atitudinea reclamanților ar echivala cu o renunțare la dreptul de a apăra în instanță, sau acordul de examinare a cauzei în baza materialului existent.

Instanța de judecată reține că comunicarea actelor judiciare, în măsura în care este un act de comunicare între organul judiciar și părți, are loc pentru a permite părților, dacă e cazul, să declare recurs (*S.C. Raissa M. Shipping SRL împotriva României*, 8 ianuarie 2013, § 30) și respectiv, instanțele trebuie să întreprindă tot posibilul ca într-un mod rezonabil să citeze părțile și să se asigure că acestea sunt la curent cu procedurile la care participă (*Ovuș împotriva Turciei*, 13 octombrie 2009, § 48).

Prin urmare, instanța de judecată a întreprins toate măsurile prevăzute de lege

pentru a asigura dreptul la toți participanții în proces de a participa efectiv la examinarea cauzei, în vederea respectării unui proces echitabil.

8. Examinând cumulul materialelor prezentate în raport cu contestația înaintată prin prisma probatoriului existent în cauză, instanța de judecată consideră contestația depusă de contestatarul Filipov Vasili pasibilă respingerii, din următoarele considerente.

Conform art. 7 Cod contravențional, persoana poate fi sancționată numai pentru contravenția în a cărei privință este dovedită vinovăția sa, cu respectarea normelor prezentului cod.

În conformitate cu art. 8 alin. (2) Cod contravențional, este supusă răspunderii contravenționale numai persoana care a săvârșit cu intenție sau din imprudență o faptă prevăzută de legea contravențională.

De asemenea, potrivit art. 10 Cod contravențional, pentru a fi pasibilă de răspundere contravențională, fapta persoanei urmează să constituie contravenție, adică o faptă – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională.

Potrivit dispozițiilor art. 374 alin. (3) Cod contravențional, procesul contravențional se desfășoară pe principii generale de drept contravențional, în temeiul normelor dreptului internațional și ale tratatelor internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte, iar pct. 1 din Hotărârea Plenului CSJ a Republicii Moldova nr.3 din 09.06.2014 privind aplicarea în practica judiciară de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, aderând la CEDO, Republica Moldova și-a asumat obligația de a garanta protejarea drepturilor și a libertăților proclamate de CEDO ale tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția sa.

Din prevederile Constituției Republicii Moldova (art. 4 alin. (2)) precum și din hotărârea Curții Constituționale nr. 55 din 14 octombrie 1999 „Privind interpretarea unor prevederi ale art. 4 din Constituția Republicii Moldova” rezultă că CEDO constituie o parte integrantă a sistemului legal intern și respectiv urmează a fi aplicată direct ca oricare altă lege a Republicii Moldova cu deosebirea că CEDO are prioritate față de restul legilor interne care îi contravin.

Art. 6 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, consacră dreptul la un proces echitabil, iar reieșind din jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, reflectate în cauza *Ziliberberg contra Moldovei* (nr.61821/40, 1 februarie 2005), Curtea a decis că, contravenția comportă un caracter „penal” în sensul articolului art. 6 din Convenția Europeană.

Potrivit art. 440 alin. (1) Cod contravențional, constatarea faptei contravenționale înseamnă activitatea, desfășurată de agentul constatat, de colectare și de administrare a probelor privind existența contravenției, deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării agentului constatat sau procesului-verbal cu privire la contravenție, de aplicare a sancțiunii contravenționale sau de trimitere, a dosarului, după caz, funcționarului abilitat să examineze cauza contravențională, din cadrul autorității din care face parte agentul constatat, în instanța de judecată sau în alt organ spre soluționare.

Conform art. 442 alin. (1) Cod contravențional, procesul-verbal cu privire la contravenție este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul.

Procesul-verbal se încheie de agentul constatatator pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

De asemenea, în conformitate cu prevederile art. 458 alin. (1) Cod contravențional, examinând cauza contravențională, instanța de judecată este obligată să determine: a) caracterul veridic al contravenției imputate; b) existența cauzelor care înlătură caracterul contravențional al faptei; c) vinovăția persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional; d) existența circumstanțelor atenuante și/sau agravante; e) necesitatea sancționării și, după caz, caracterul sancțiunii contravenționale; f) alte aspecte importante pentru soluționarea justă a cauzei.

În materie contravențională au fost recunoscute garanțiile procedurale specifice în materie penală în ceea ce privește dreptul la un proces echitabil, printre care și prezumția de nevinovăție, prevăzută de alin. (2) al art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (*a se vedea Ziliberg împotriva Moldovei*, § 35, din 01 februarie 2005; *Angel împotriva României*, § 52, din 04 octombrie 2007 sau *Ozturk împotriva Germaniei* din 21 februarie 1994).

Această împrejurare fundamentează la nivel de principiu că, sarcina probei în procedura contravențională desfășurată în fața instanței de judecată revine în primul rând organului constatatator.

În asemenea situație, în vederea respectării garanțiilor sus indicate, instanța de judecată a verificat legalitatea și temeinicia procesului-verbal cu privire la contravenție seria CEC 01 nr. 000016 din 03 ianuarie 2024.

Sub aspectul legalității procesului-verbal cu privire la contravenție, instanța de judecată denotă că, motivele de nulitate absolută a actului atacat pot fi invocate atât de părți, cât și din oficiu de către instanță în vederea asigurării respectării principiului legalității și dreptății, consacrate expres în art. 5 și 7 din Codul contravențional.

Legea contravențională prevede redactarea procesului-verbal cu privire la contravenție într-o anumită formă „*ad validitatem*”, cu respectarea tuturor prescripțiilor legale de fond și de formă, pentru încheierea sa valabilă, în scopul producerii efectelor juridice, pentru care a fost întocmit. În acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute la art. 443 Cod contravențional sunt impuse agentului constatatator la întocmirea procesului - verbal cu privire la contravenție prin prisma art. 445 al Codului contravențional.

În acest context, respectarea exigențelor legale prevăzute de art. 443 din Codul contravențional este obligatorie pentru agentul constatatator la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, prin prisma art. 445 din Codul contravențional. Respectiv se statuează că, analizând actul de învinuire sub aspectul legalității sale, instanța va cerceta dacă în cauză sunt întrunite cerințele de formă ale procesului-verbal cu privire la contravenție, așa cum sunt impuse în mod imperativ de dispozițiile art. 443 al Codului contravențional referitoare la mențiunile obligatorii ce trebuie prevăzute sub sancțiunea nulității.

Din cercetarea actului menționat, instanța constată că agentul constatatator a respectat întrutotul prevederile art. 443 alin. (1) lit. a)-h) din Codul contravențional.

Totodată, agentul constatatator a descris în conținutul actului fapta contravențională, formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei,

consecințele acestei conduite, astfel nu pot fi reținute obiecții privind descrierea insuficientă a faptei.

În continuare, instanța reiterează că procesul-verbal cu privire la contravenție, în sensul art. 442 Cod contravențional, este un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul, iar procesul-verbal se încheie de agentul constatat pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui, or, în atare circumstanțe, se concluzionează că, în procesul-verbal cu privire la contravenție este necesar de a fi descrisă fapta, în așa fel ca învinuirea formulată să fie clară făptuitorului.

La fel, a fost descrisă modalitatea executării sancțiunii cu amendă și garanțiile legale stipulate la alin. (11) al art. 443 din același cod și anume despre dreptul de a plăti jumătate din amendă dacă amenda este plătită în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale, după cum reiese din art. 34 alin. (3).

Instanța de judecată menționează că, procesul-verbal cu privire la contravenție a fost întocmit și perfectat în absența contravenientului Filipov Vasili, cu respectarea condițiilor impuse de art. 443 alin. (6) din Codul contravențional, or la caz, la întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, a fost atras un martor asistent, cu indicarea datelor sale de identitate și care a confirmat prin semnătură faptul dat.

Cu referire la unele omisiuni în procesul-verbal cu privire la contravenție, instanța le consideră că insignifiante, deoarece atât cauza, cât și natura acuzației au fost formulate destul de clar, prin enumerarea faptei incriminate și a încadrării juridice corespunzătoare Codului contravențional, astfel încât să fie percepută învinuirea adusă de către Filipov Vasili și consecințele care pot surveni.

Mai mult ca atât, și Curtea Constituțională a menționat cu titlu de exemplu că un caz de omisiune a indicării ocupației contravenientului sau oficiului care i-a eliberat actul de identitate, în mod evident sunt irelevante sau insignifiante în raport cu fondul cauzei, iar în asemenea situații ar fi imposibil de susținut că statul și-a onorat obligațiile procedurale pozitive de a investiga efectiv și de a-i pedepsi pe cei vinovați (*par. 41 din Hotărârea Curții nr. 32 din 29 noiembrie 2018, prin care s-au declarat neconstituționale articolul 445 și textul „și 445” din articolul 461 ale Codului contravențional*).

În această ordine de idei, din punct de vedere al legalității procesului-verbal cu privire la contravenție, instanța constată că acesta a fost încheiat cu respectarea dispozițiilor legale incidente și cuprinde toate mențiunile obligatorii prevăzute de art. 443 Cod contravențional, neexistând cazuri de nulitate absolută ce ar putea fi invocate din oficiu și în consecință, instanța constată că forța probantă a actului atacat nu a fost înlăturată, el bucurându-se în continuare de prezumția de legalitate și temeinicie instituită de lege în favoarea sa, iar prin urmare, va respinge obiecțiile petiționarului cu referire la legalitatea procesului contravențional și încălcarea dreptului său la apărare.

Sub aspectul temeiniciei procesului-verbal cu privire la contravenție CEC 01 nr. 000016 din 03 ianuarie 2024, instanța menționează că forța probantă a proceselor-verbale este lăsată la latitudinea fiecărui sistem de drept, putându-se reglementa importanța fiecărui mijloc de probă, însă instanța are obligația de a respecta caracterul echitabil al procedurii în ansamblu atunci când administrează și apreciază probatoriul (*cauza Bosoni împotriva Franței, hotărârea din 7 septembrie 1999*).

În acest context, instanța reține că, dreptul unei persoane de a fi prezumată nevinovată și de a solicita acuzării să dovedească faptele ce i se impută, rezultă cert din art. 375 alin. (1) Cod contravențional, potrivit căruia, persoana acuzată de săvârșirea unei contravenții se consideră nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu este dovedită în modul prevăzut de prezentul cod.

Potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție seria CEC 01 nr. 000016 din 03 ianuarie 2024, *Filipov Vasili ***** la 4/5/2023, contrar prevederilor art. 57 alin. (4) subpct. 1) lit. e) Cod Electoral nr. 325/2022, care stipulează că persoanele fizice pot face donații în numerar în valoare de până la un salariu mediu pe economie stabilit pe anul respectiv, a efectuat o donație în numerar în mărime de 25000,00 lei în favoarea candidatei ***** la funcția de Guvernator (Bașcan) al UTA Găgăuzia. În acest fel a depășit plafonul donațiilor în numerar cu 13300,00 lei. Fapta respectivă, conform art. 48³ alin. (1) din Codul Contravențional nr. 218/2008, constituie contravenție și anume: „Finanțarea ilegală a partidelor politice, a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali sau a participanților la referendum de către persoane fizice, manifestată prin depășirea plafoanelor stabilite de lege sau în numele unor persoane terțe (anonime) ori prin încălcarea regulilor stabilite de cadrul normativ existent și se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere”.*

La motivarea celor menționate supra agentul constatatator a reținut, că în temeiul prevederilor art. 26 alin. (1) lit. i) din Codul electoral nr. 325/2022, Comisia Electorală Centrală monitorizează aplicarea legislației cu privire la finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și a grupurilor de inițiativă. Potrivit definiției indicate la art. 1 din Codul electoral nr. 325/2022, campania electorală – perioadă de activitate care se desfășoară, în condițiile prezentului cod, cu scopul de a-i determina pe alegători să-și exprime voturile pentru alegerea unuia sau a altui concurent electoral sau pentru exprimarea uneia sau a altei opțiuni la referendum.

Potrivit Hotărârii Adunării Populare din Unitatea Teritorială Autonomă Găgăuzia (în continuare UTA Găgăuzia) nr. 95-VII/VII din 16 august 2022 data alegerilor Guvernatorului (Bașcanului) UTA Găgăuzia a fost stabilită pentru 30 aprilie 2023.

Codul electoral nr. 325/2022 prevede norme generale, inclusiv cele care reglementează mărimea donațiilor în numerar, care sunt aplicabile pe întreg teritoriul țării și pentru toate tipurile de alegeri sau referendumuri. Corespunzător, Comisia Electorală Centrală și agentul constatatator ca reprezentant al acesteia nu poate neglija normele generale care reglementează finanțarea campaniilor electorale care urmează a fi aplicate pe întreg teritoriul Republicii Moldova, inclusiv în UTA Găgăuzia.

Una din aceste norme generale se referă la plafonul maxim al donațiilor ce pot fi colectate în numerar de la persoanele fizice. Astfel, art. 57 alin. (4) lit. e) din Codul Electoral, menționează că contribuțiile sub formă de donații pot fi făcute de persoane fizice în valoare de până la un salariu mediu pe economie stabilit pe anul respectiv.

Potrivit Hotărârii Guvernului nr. 936 din 28.12.2022 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2023, a fost aprobat cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2023, în mărime de 11700 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație.

Prezentul proces-verbal este întocmit de către agentul constatatator în baza procesului contravențional seria RAP nr. 01618914 care a fost pornit la 13 mai 2023 conform semnelor

*constitutive ale alin. (1) art. 48³ Cod Contravențional, pe faptul finanțării prin depășirea plafoanelor stabilite de lege și prin încălcarea regulilor stabilite de cadrul normativ existent a candidatei desemnate de *****În cadrul examinării cauzei contravenționale s-a constatat că 66 persoane fizice, inclusiv Filipov Vasili ***** au efectuat donații în numerar cu depășirea plafonului pentru donațiile în numerar, fapt confirmat de copia raportului privind gestiunea financiară, ridicat de la Consiliul Electoral Central al UTA Găgăuzia, prin ce a comis o contravenție, prevăzută de art. 48³ alin. (1) Cod contravențional.*

În conformitate cu art. 425 alin. (1) și (2) Cod contravențional, probele sunt elemente de fapt, dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței contravenției, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției și la cunoașterea altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. În calitate de probe se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: procesul-verbal cu privire la contravenție, procesul-verbal de ridicare a obiectelor și documentelor, procesul-verbal de percheziție, procesul-verbal privind cercetarea la fața locului, procesele-verbale privind alte acțiuni procesuale efectuate în conformitate cu prezentul cod, explicațiile persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional, declarațiile victimei, ale martorilor, înscrisurile, înregistrările audio sau video, fotografiile, corpurile delictelor, obiectele și documentele ridicate, constatările tehnico-științifice și medico-legale, raportul de expertiză.

La fel, instanța reține că legiuitorul, în art. 442 alin. (1) din Codul contravențional, a definit procesul-verbal cu privire la contravenție, ca fiind un act prin care se individualizează fapta ilicită și se identifică făptuitorul, iar subsecvent, a fost legiferat și faptul că, procesul verbal cu privire la contravenție se încheie de agentul constatat pe baza constatărilor personale și a probelor acumulate, în prezența făptuitorului sau în absența lui.

Interpretând prevederile art. 425 alin. (2) în coroborare cu art. 442 alin. (1) din Codul contravențional, rezultă că procesul-verbal cu privire la contravenție seria CEC 01 nr. 000016 din 03 ianuarie 2024, face dovada cu privire la încadrarea în drept și situația de fapt stabilită de către agentul constatat, urmând a fi examinat în raport cu actele existente la dosar.

Analizând materialele cauzei instanța de judecată, constată că în speță, săvârșirea faptei reținute în sarcina făptuitorului Filipov Vasili ***** se confirmă prin: *procesul-verbal cu privire la contravenție seria CEC 01 nr. 000016 din 03 ianuarie 2024*, întocmit în privința făptuitorului Filipov Vasili ***** în baza art. 48³ alin. (1) din Codul contravențional; copia raportului privind înregistrarea contravenției din 13 mai 2023; copia procesului-verbal de autosesizare în temeiul art. 374 din Codul Contravențional și de începere de drept a procesului contravențional din 13 mai 2023; copia hotărârii privind prelungirea termenului examinării procesului contravențional din 26 mai 2023; copia hotărârii privind efectuarea ridicării din 05 iunie 2023; copia procesului-verbal de ridicare din 23 iunie 2023; copia hotărârii nr. 109/6 (506) din 01 aprilie 2023 de examinare a cererii cet. ***** de înregistrare a reprezentantului financiar; copia cererii cet. ***** din 28 martie 2023; copia raportului financiar a candidatului ***** din 27 aprilie 2023; copia raportului financiar a candidatului ***** din 11 mai 2023; citația eliberată pe numele cet. Filipov Vasili; extras din Codul contravențional; copia avizului de recepție a corespondenței poștale; citația eliberată pe numele cet. Filipov Vasili; extras din Codul contravențional; copia avizului de recepție a

corespondenței poștale; *Hotărârea privind prelungirea termenului examinării procesului contravențional* din 27 noiembrie 2023.

Instanța de judecată consideră că probele în cauză au fost apreciate corect de către agentul constatator la stabilirea persoanei vinovate de comiterea contravenției. Reieșind din cumulul normelor de drept enunțate, raportate la circumstanțele cauzei, instanța de judecată denotă incontestabil vinovăția cet. Filipov Vasili ***** în comiterea contravenției, ce a și servit ca temei de tragere a acestuia la răspundere contravențională.

Conform prevederilor art. 111 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, *Găgăuzia este o unitate teritorială autonomă cu un statut special care, fiind o formă de autodeterminare a găgăuzilor, este parte integrantă și inalienabilă a Republicii Moldova și soluționează de sine stătător, în limitele competenței sale, potrivit prevederilor Constituției Republicii Moldova, în interesul întregii populații, problemele cu caracter politic, economic și cultural.*

Totodată potrivit art. 111 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, *în unitatea teritorială autonomă Găgăuzia activează organe reprezentative și executive potrivit legii.*

Potrivit prevederilor art. 2 al Legii privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri) nr. 344-XIII din 23.12.1994, *Găgăuzia este administrată în temeiul Constituției Republicii Moldova, prezentei legi și altor legi ale Republicii Moldova (cu excepțiile prevăzute de prezenta lege), Regulamentului Găgăuziei și actelor normative ale Adunării Populare (Halc Toplușu) a Găgăuziei, care nu vin în contradicție cu Constituția și legislația Republicii Moldova.*

Concomitent, potrivit prevederilor art. 57 alin. (4) lit. e) Cod electoral, contribuțiile sub formă de donații pot fi făcute de persoane fizice și juridice, cu respectarea restricțiilor stabilite la art. 54 alin. (5), după cum urmează: pot face donații în numerar, la sediile/oficiile grupurilor de inițiativă, ale concurenților electorali și ale participanților la referendum, în valoare de până la un salariu mediu pe economie stabilit pe anul respectiv. Donațiile făcute în numerar pot fi utilizate doar după depunerea lor pe contul cu mențiunea „Fond electoral”/„Destinat grupului de inițiativă”. Procedura de încasare și depunere a donațiilor în numerar la sediile/oficiile grupurilor de inițiativă, ale concurenților electorali și ale participanților la referendum se stabilește de Comisia Electorală Centrală.

În ordinea art. 244 alin. (1) Cod electoral, prezentul cod intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2023, cu excepția prevederilor referitoare la alegerile regionale, care vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2024.

Astfel, reieșind din cumulul normelor de drept enunțate supra, instanța de judecată constată că, Găgăuzia este o unitate teritorială autonomă cu un statut special care soluționează de sine stătător, în limitele competenței sale, potrivit prevederilor Constituției Republicii Moldova, în interesul întregii populații, problemele cu caracter politic, economic și cultural, Găgăuzia este administrată în temeiul Constituției Republicii Moldova, prezentei legi și altor legi ale Republicii Moldova a Regulamentului Găgăuziei și actelor normative ale Adunării Populare (Halc Toplușu) a Găgăuziei, care nu vin în contradicție cu Constituția și legislația Republicii Moldova.

Respectiv, potrivit prevederilor normei art. 57 alin. (4) lit. e) Cod electoral, în vigoare din 01.01.2023, contribuțiile sub formă de donații pot fi făcute de persoane fizice, cu respectarea restricțiilor stabilite la art. 54 alin. (5), în numerar, la sediile/oficiile grupurilor de inițiativă, ale concurenților electorali și ale participanților la referendum, în valoare de până la un salariu mediu pe economie stabilit pe anul respectiv, salariu mediu pe economie

care în anul respectiv, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 936 din 28.12.2022 privind aprobarea cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2023, a fost aprobat în cuantumul de 11700 lei, pentru utilizare în modul stabilit de legislație.

Prin urmare, reieșind din prevederile normelor precitate, instanța de judecată conchide că, prevederile actelor subordonate Legii, inclusiv și Codul electoral al UTA Găgăuzia nr. 60-XXVII/V din 31.07.2015, care contravin Legii (la caz Codului electoral al Republicii Moldova) sunt nule de drept. O situație similară instanța de judecată o stabilește și în privința celorlalte norme din actele emise de autoritățile UTA Găgăuzia care contravin Legilor Republicii Moldova și sunt invocate în contestație.

În asemenea circumstanțe, instanța de judecată consideră neîntemeiat argumentul contestatarului potrivit căruia lipsește faptul contravenției în acțiunile sale deoarece: *prevederile art. 37 al Codului electoral al Găgăuziei, precum și regulamentele interne ale CEC-ului din Găgăuza nu prevăd astfel de restricții și plafoane ale donațiilor precum sunt indicate în procesul-verbal contestat. Potrivit pct. 5 din Regulamentul CEC al Găgăuziei, aprobat prin hotărârea nr. 29/8 din 24 septembrie 2016 cu modificările din 9 martie 2023, plafonul maxim pentru donații din partea persoanelor fizice constituie 6 salarii medii pe economie, or prevederile normei în cauză contravin legislației Republicii Moldova.*

La fel, instanța de judecată constată că, prevederile normei art. 244 alin. (1) Cod electoral, la care face referire contestatarul în partea potrivit căreia: *„prezentul cod intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2023, cu excepția prevederilor referitoare la alegerile regionale, care vor intra în vigoare la 1 ianuarie 2024”*, precum și ce ține de argumentul privind și faptul confirmării și validării mandatului de Bașcan al UTA Găgăuzia prin Hotărârea Curții de Apel Comrat din 22 mai 2023 (dosar nr. 3-16/2023, PIGD 2-23070379-06-3-16052023-1) unde „alegațiile de încălcări financiare” au fost respinse de către instanță, nu sunt pertinente cauzei, deoarece acestea fac referire la alegerile regionale per general, dar nu în particular la finanțarea acestora de către persoane fizice.

De asemenea, instanța de judecată nu poate reține nici argumentul contestatarului despre încălcarea dreptului la apărare și egalitatea armelor prin faptul examinării cauzei în lipsa sa, or, din materialele prezentate, instanța de judecată reține că, Filipov Vasili ***** a fost citat prin citația nr. CEC-8/2353 din 12 iulie 2023 pentru data de 26 iulie 2023, ora 09:30 – citație recepționată conform avizului de recepție la data de 14 iulie 2023, precum și prin citația nr. CEC-2910 din 16.09.2023 pentru data de 27 septembrie 2023, ora 10:10 – citație recepționată conform avizului de recepție la data de 02 octombrie 2023. Astfel, este evident faptul că ultimul cunoștea despre existența unei cauze contravenționale în privința sa. Faptul că ultimul nu a acționat și nu și-a manifestat voința în realizarea în completă măsură a drepturilor sale procedurale prin ignorarea citărilor, nu poate fi considerat de către instanța de judecată ca o inacțiune a agentului constatat, or anume contestatarul nu s-a comportat cu o bună diligență la examinarea cauzei, nu s-a prezentat în fața agentului constatat pentru a invoca ulterior o lezare a drepturilor sale la citare legală, care în cazul din speță nu se reține de către instanța de judecată.

La fel, instanța de judecată consideră irelevante și argumentele vis-a-vis de faptul potrivit căruia nu au fost stabilite probe pertinente, concludente și utile care ar dovedi vinovăția contestatarului în comiterea faptei incriminate, deoarece: copia raportului financiar a candidatului ***** din 27 aprilie 2023 și copia raportului financiar a candidatului ***** din 11 mai 2023 dovedesc existența donației menționate din partea cet.

Filipov Vasili, care depășește cu 13300,00 lei suma admisă de Lege, probe care nu au fost combătute de contestatar.

Totodată, contestatarul nu a negat faptul că a făcut donații în sumă de 25000,00 lei, dar nici nu a pretins faptul că datele indicate în actele menționate ar fi unele false.

Reieșind din argumentele enunțate mai sus, instanța de judecată conchide că, fapta contravențională, circumstanțele cauzei, încadrarea juridică a faptei, norma materială contravențională și indiciile calificative ale elementelor constitutive ale contravenției nu au un caracter contradictoriu cu versiunea prezentată în contestație, or Filipov Vasili ***** nu a prezentat nici o probă în susținerea poziției sale, limitându-se în exclusivitate la invocarea formală a unor pretexte privind nevinovăția sa, de aceea, în opinia instanței, nu sunt temeiuri de a pune la îndoială corectitudinea acțiunilor agentului constatatator și legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție și a deciziei contestate.

Argumentele contestatarului nu sunt decât o interpretare eronată a normelor legale, interpretare favorabilă și care nu are nici o tangență cu poziția Legiuitorului la adoptarea acestora și esența lor, dar și o versiune din partea contestatarului a pretinsului drept lezată la apărare și la egalitatea armelor, fapt care însă nu s-a confirmat.

Instanța de judecată stabilește că, la încheierea procesului-verbal cu privire la contravenție și, respectiv, sancționarea lui Filipov Vasili ***** agentul constatatator a respectat în totalitate prevederile art. art. 5 – 9 din Codul contravențional, și anume principiul legalității și egalității în fața legii, principiul dreptății și caracterului personal al răspunderii contravenționale, precum și principiul individualizării răspunderii contravenționale și sancțiunii contravenționale, iar obiecțiile făcute de către Filipov Vasili ***** în contestația sa, au un caracter de a evita răspunderea contravențională și care nu pot influența decizia agentului constatatator, de vreme ce făptuitorul a omis să contraargumenteze poziția agentului constatatator.

Față de cele menționate și în lipsa unor dovezi în susținerea contestației, încetarea procesului contravențional nu poate avea loc în temeiul motivelor invocate în contestație. Or, odată ce decizia agentului constatatator este legală în fond, aceasta nu poate fi anulată pe motive formale.

Astfel, cu privire la temeinicia și legalitatea procesului-verbal cu privire la contravenție și decizia emisă în baza acestuia de către agentul constatatator, instanța de judecată stabilește că nu i-au fost prezentate probe ce ar dovedi că procesul-verbal nominalizat a fost întocmit ilegal sau cu încălcări esențiale ce ar afecta fondul cauzei, iar contravenientul deși a pretins acest fapt prin contestația depusă la dosar, nu a probat argumentul în cauză.

Prin urmare, instanța de judecată consideră că contestația este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, or Filipov Vasili ***** întemeiat a fost găsit vinovat de comiterea faptei contravenționale incriminate, fiind dispusă tragerea acestuia la răspundere contravențională.

9. În conformitate cu prevederile art. art. 394-395, 448, 460-463 Cod contravențional, instanța de judecată,

HOTĂRĂȘTE:

Se respinge contestația depusă de către petiționarul Filipov Vasili, născut la *****, IDNP: *****, domiciliat în *****, împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție seria CEC 01 nr. 000016 din 03 ianuarie 2024 și deciziei de sancționare din aceeași dată în baza art. 48³ alin. (1) Cod contravențional, ca neîntemeiată.

Hotărârea poate fi contestată cu recurs la Curtea de Apel Chișinău în termen de 15 zile de la data pronunțării, sau, pentru părțile care nu au fost prezente la ședința de judecare a cauzei contravenționale, de la data înmânării copiei de pe hotărârea judecătorească, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani).

**Președintele ședinței,
judecătorul
Liliana**

Cușcă